

पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
थाङपालधाप, सिन्धुपाल्चोक

सार्वजनिक कार्यमा श्रमदान गराउने सम्बन्धि मापदण्ड, २०७८

प्रस्तावना: पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिकाको आ.व २०७८/०७९ को नीति तथा कार्यक्रम तथा आठौँ गाउँसभाको निर्णय अनुसार यस गाउँपालिका भित्र कार्यरत राष्ट्रसेवक कर्मचारी तथा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूले एक आर्थिक वर्षमा अनिवार्य रूपमा २ दिन सार्वजनिक कार्यमा श्रमदान गर्नुपर्ने निर्णय गरे अनुसार उक्त श्रमदानका लागि योजनाको छनोट तथा कार्यान्वयन प्रक्रिया सम्बन्धमा मार्गदर्शन गर्न आवश्यक भएकोले पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिका, गाउँकार्यपालिकाको मिति २०७८।०८।०७ मा बसेको बैठकले यो मापदण्ड स्विकृत गरि लागू गरिएको छ ।

परिच्छेद १

संक्षिप्त नाम, प्रारम्भ र परिभाषा

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

- क) यस मापदण्डको नाम **सार्वजनिक कार्यमा श्रमदान गराउने सम्बन्धि मापदण्ड २०७८** रहने छ ।
ख) यो मापदण्ड गाउँकार्यपालिकाले स्विकृत गरेको मिति बाट प्रारम्भ हुने छ ।

२. परिभाषा:

विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

- क) **गाउँपालिका** भन्नाले पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।
ख) **राष्ट्रसेवक** भन्नाले पाँचपोखरी गाउँपालिका अन्तरगत कार्यरत रहेका र नियमित रूपमा गाउँपालिकाबाट तलव भत्ता वा पारिश्रमीक पाउने स्थाई, करार, ज्यालादारी कर्मचारी, विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारी र स्वास्थ्य चौकी अन्तरगत कार्यरत कर्मचारी समेतलाई सम्झनु पर्दछ ।
ग) **वडा समिति** भन्नाले नेपालको संविधान २०७२ अनुसार गाउँपालिकाको वडामा निर्वाचित पदाधिकारीलाई सम्झनु पर्दछ ।
घ) **जनप्रतिनिधि** भन्नाले पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिकाको सम्पुण निर्वाचित जनप्रतिनिधि र गाउँकार्यपालिकाका सदस्यहरू समेतलाई सम्झनु पर्दछ ।
ङ) **मापदण्ड** भन्नाले **सार्वजनिक कार्यमा श्रमदान परिचालन सम्बन्धि मापदण्ड २०७८** सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद २
आयोजनाको छनोट तथा कार्यान्वयन

३. **योजनाको छनोट:** पाँचपोखरी थाडपाल गाउँपालिकामा कार्यरत राष्ट्रसेवक कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिले एक आर्थिक वर्षमा अनिवार्य रूपमा दुई (२) दिन सार्वजनिक कार्यमा श्रमदानका लागि आयोजनाको छनोट गर्दा वडा समितिले वडा भित्रका सम्भावित योजनाहरूको सूचि तयार गरि गाउँपालिका समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ । वडाबाट शिफारीस भइ आएका योजनाहरू मध्ये गाउँकार्यपालिकाले सम्भाव्यताको आधारमा एक आर्थिक वर्षमा वडागत रूपमा कार्यान्वयन गर्ने योजनाहरू छनोट गर्नुपर्नेछ । आयोजना छनोट गर्दा श्रममुलक प्रविधिको प्रयोग गरि कार्यान्वयन गर्न सकिने खालका योजनाहरूलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ । वडा समितिले योजनाको शिफारिस गर्दा निम्न अनुसार क्षेत्रमा आधारीत रहेर गर्नु पर्नेछ । गाउँकार्यपालिकाले योजना छनोट गर्दा वडामा कार्यरत राष्ट्रसेवक कर्मचारी (वडा कार्यालय, विद्यालय तथा स्वास्थ्य चौकीमा कार्यरत) तथा वडामा रहेका जनप्रतिनिधिहरूको संख्याका आधारमा सम्भव भए सम्म २ दिनको श्रमदानबाट सम्पन्न गर्ने खालका योजनाहरू छनोट गर्नु पर्नेछ । यसरी योजनाहरू छनोट गर्दा गाउँपालिका स्तरमा कार्यरत कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूले श्रमदानका लागि पालिका स्तरमा योजना छनोट गर्नुपर्नेछ । साथै योजना छनोटका क्षेत्रहरू निम्न अनुसार हुनेछन् ।

क) वडा भित्रको पदमार्गमा चौतारो तथा विश्राम स्थल निर्माण

ख) वडा भित्र रहेको मुख्य सडकहरूमा प्रतिकालय निर्माण

ग) वडा भित्र रहेको धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थलहरूको संरक्षण

घ) परम्परागत कुवा तथा पानीको मुहान संरक्षण

ङ) विद्यालय खेल मैदान निर्माण

४. **योजनाको डिजाइन स्टिमेट तयारी:** सार्वजनिक कार्यमा श्रमदानका लागि वडा समितिले छनोट गरेका योजनाहरूको डिजाइन स्टिमेट सम्बन्धित वडामा कामगर्न जिम्मेवारी तोकिएको प्राविधिक कर्मचारी मार्फत गर्नु पर्नेछ । योजनाको डिजाइन स्टिमेट तयार गर्दा श्रममुलक प्रविधिको प्रयोग गर्ने गरि गर्नु पर्नेछ । योजना कार्यान्वयन गर्न आवश्यक निर्माण सामग्री स्थानीय स्तरमा उपलब्ध नहुने अवस्थामा उक्त निर्माण सामग्रीको खरिद वा ढुवानीका लागि के कति रकम आवश्यक पर्ने हो, योजना कार्यान्वयन गर्न दक्ष कामदार आवश्यक पर्ने भएमा उक्त कामका लागि कति जना कामदार आवश्यक पर्ने हो र सो का लागि अनुमानित लागत कति हो भन्नेकुरा स्पष्ट रूपमा डिजाइन स्टिमेटमा उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

५. **निर्माण औजार तथा सामग्री व्यवस्थापन:** श्रमदान मार्फत सञ्चालन गरिने योजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पर्ने निर्माण औजार तथा योजनाको डिजाइन स्टिमेट अनुसारको निर्माण सामग्री व्यवस्थापनका लागि वडा कार्यालयले योजनाको डिजाइन स्टिमेट सहित गाउँपालिकामा अनुरोध गर्नुपर्नेछ ।

६. **दक्ष श्रमीक व्यवस्थापन:** राष्ट्रसेवक कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिले सार्वजनिक काममा श्रमदान गरि कार्यान्वयन गर्न छनोट गरिएका योजनाहरु कार्यान्वयन गर्न दक्ष कामदार आवश्यक पर्ने र श्रमदान गर्दा उक्त दक्षकामका लागि सिपयुक्त व्यक्ति उपलब्ध हुन नसक्ने भएकोले उक्त योजनामा काम गर्न आवश्यक दक्ष कामदार रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचिकृत कामदार मध्येबाट परिचालन गरिनेछ। उक्त कामदार परिचालन गर्दा प्राविधिकले तयार गरेको स्टिमेन्ट अनुसारको कामदार परिचालनबापदको ज्याला गाउँपालिकाले भुक्तानी गर्नुपर्नेछ।
७. **बजेट व्यवस्थापन:** यस मापदण्ड अनुसार सञ्चालन हुने योजना कार्यान्वयन गर्ने क्रममा प्राविधिक स्टिमेन्ट अनुसार आवश्यक पर्ने निर्माण औजार, सामग्री तथा दफा ६ मा उल्लेख भए अनुसारको दक्ष श्रमीकको ज्याला गाउँपालिकाले व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ। यो मापदण्ड अनुसार मापदण्ड लागुहुने वर्षको हकमा योजनाका लागि गाउँकार्यपालिकाले निर्णय गरि बजेट व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ भने आगामी आ.व देखि सार्वजनिक कार्यमा श्रमदान गराउन गाउँसभाले छुट्टै बजेट व्यवस्था गर्नुपर्नेछ।
८. **सूचना पाटी राख्नुपर्ने:** राष्ट्रसेवक कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरुले श्रम परिचालन मार्फत सञ्चालन गरेका योजना सम्पन्न पश्चात योजना स्थलमा योजनाको नाम, योजना सञ्चालन गरिएको आ.व, योजनाको अनुमानित लागत योजना कार्यान्वयन गर्ने निकाय तथा आयोजनाको लागत (नगद तथा श्रमदान) उल्लेख गरि सूचनापाटी योजना स्थलमा राख्नुपर्नेछ। सूचनापाटीका लागि आवश्यक बजेट गाउँपालिकाले व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ।
९. **स्वेच्छिक श्रमदान गर्न सकिने:** मापदण्ड अनुसार वडा स्तरमा छनोट गरेका योजनामा स्थानीय समुदाय, समुदाय स्तरमा गठन भएका समुह/समिति, अन्य संघ संस्था आदिले पनि स्वेच्छिक रुपमा श्रमदान गर्न सक्नेछन्। यसरी योजनामा स्वेच्छिक रुपमा श्रमदान गर्न चाहने व्यक्ति तथा निकायले श्रमदान गर्न चाहेको दिन तथा संख्या उल्लेख गरि सम्बन्धित वडा कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ। यसरी प्राप्त निवेदनको आधारमा श्रमदानका लागि वडा समितिले योजनाहरु छनोट गर्नेछ। साथै स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत कर्मचारीहरुको लागि कार्यमा गरिने श्रमदानलाई स्वेच्छिक गरिनेछ।
१०. **आयोजनाको अनुगमन:** श्रम परिचालन मार्फत सञ्चालन हुने योजनाहरुको अनुगमन गर्ने तथा गुणस्तर कायम गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित वडामा काम गर्न जिम्मेवारी तोकिएको प्राविधिक कर्मचारीको हुनेछ। यसरी सञ्चालन भएका योजनाहरुको अनुगमन वडा समितिले समेत गर्नुपर्नेछ।

परिच्छेद ३ विविध

११. **प्राथमिक सुरक्षा सामग्रीको व्यवस्था:** श्रमदान अन्तरगत योजनामा कार्य सञ्चालन गर्ने क्रममा सामान्य चोटपटक लाग्न सक्ने जोखिम रहने हुँदा योजना स्थलमा प्राथमिक सुरक्षा सामग्री (first aid kit) को व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ। यस किसिमको kit को व्यवस्था सम्बन्धित वडामा रहेको स्वास्थ्य चौकीले व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ।

१२. **सुविधा कटौती हुने:** यो मापदण्ड अनुसार सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक तथा जनप्रतिनिधिले अनिवार्य रूपमा एक आर्थिक वर्षमा २ दिन सार्वजनिक काममा श्रमदान गर्नुपर्नेछ। कुनै कर्मचारी उक्त कार्यमा सहभागि नभएमा उक्त कर्मचारीले २ जना अदक्ष कामदारको ज्याला वापतको रकम निजहरुले गाउँपालिकाबाट पाउने सुविधा बाट हरेक वर्ष आषाढ महिनामा कट्टा गरि गाउँ वाल संरक्षण समितिको कोषमा जम्मा गरिनेछ। श्रमदानमा सहभागि नहुने जनप्रतिनिधिको हकमा गाउँकार्यपालिकाको निर्णय अनुसार हुनेछ।
१३. **आचार संहिता पालना गर्नुपर्ने:** श्रमदानमा सहभागि हुने राष्ट्रसेवक कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिले आफुले पालना गर्नुपर्ने आचार संहिताको अनिवार्य पालना गर्नुपर्नेछ।
१४. **अभिलेख राख्नुपर्ने:** श्रमदानबाट सम्पन्न भएका योजना तथा योजना सम्पन्न गर्न श्रमदान गर्ने कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिको अभिलेख सम्बन्धित वडाले तयार गरि राख्नु पर्नेछ भने अभिलेखको एक प्रति योजना सम्पन्न भएको मितिले एक महिना भित्रमा गाउँपालिका समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ।
१५. **कार्यक्षेत्र निर्धारण तथा कामको व्यवस्थापन:** यस मापदण्ड अनुसार अनिवार्य रूपमा गर्ने श्रमदानका लागि राष्ट्रसेवक कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिले काम गर्ने मिति, स्थान र समय, श्रमदानको समयमा कार्यालयबाट योजना सम्म जान आउनका लागि यातायात लगायतको व्यवस्थापन रोजगार सेवा केन्द्रले गाउँपालिका सँग समन्वय व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ।
१६. **कार्यालयको सेवा प्रवाहमा बाधा पुऱ्याउन नहुने:** यस मापदण्ड अनुसार राष्ट्रसेवक कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिले अनिवार्य रूपमा श्रमदान गर्दा कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवालाई बाधा नपुऱ्नेगरि श्रमदानको कार्यसूचि बनाउनु पर्नेछ। सम्भव भए सम्म श्रमदान गर्दा सावजनिक विदाको दिनमा गर्ने गरि व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ।
१७. **कार्यालयबाट अन्य खर्च गर्न नमिल्ने:** यस मापदण्ड अनुसार गरिने श्रमदानका लागि सम्वन्धित कामका लागि आवश्यक पर्ने मेशिनरी औजार, उपकरणको व्यवस्थापन, कार्यस्थलमा जान आउनका लागि यातायात व्यवस्थापन गर्न बाहेक अन्य कुनै कार्यमा गाउँपालिकाले खर्च गर्न मिल्दैन।
१८. **मापदण्डको शंसोधन:** यस मापदण्डमा उल्लेख भएका कुनै कुरा शंसोधन गर्नुपर्ने भएमा गाउँकार्यपालिकाको बैठकले शंसोधन गर्न सक्नेछ।